ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. Претплата је 400 К на год., 200 К на пола године, а 100 К на четврт год. Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ д. друштво.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“ Нови Сад. А новац за претплату на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Рукописи се не враћају.

Издавалац „Застава“ д. друштво.

Број 23. Нови Сад, у среду 2. фебруара 1921. Година LII.

Будимо искрени.

Ми смо већ навикли, да у нашем политичком животу преживљујемо разне кризе. Но све те кризе нису биле од никаквих тежих последица, што више оне су биле кадгод и од користи, јер су доприносили разбистравању појмова. Много је тежа и може бити од кобних последица и судбоносна по Нацију ова криза, коју сада преживљујемо око донашања Устава. Али ми ипак гледамо оптимистички и у развој ове кризе, јер је њен развој стављен у руке нашег најбољег и најискуснијег државника.

Ми би хтели овом приликом да рекнемо коју реч о томе, зашто ми и након двогодишњег нашег политичког живота у заједничкој држави још нисмо дошли до консолидовања политичких прилика, и ко има да снаша у првом реду одговорност због тога.

Одмах на почетку можемо рећи, да је један од најбитнијих узрока несрећености код нас *неискреност* неких наших политичара, особито оних из Хрватске и Славоније. Ми смо потпуно убеђени, да узроке антагонизма Хрвата према Србима и у садашњем времену треба тражити у неискреном држању хрватских и словеначких политичара при унутарњем уређењу наше државе. Жалосна је појава, да се сви ти политичари, иако се издају за привржене народног јединства, не устручавају, да јавно признаду, да се боје „супремације“ Срба и да се боре за автономију покрајина, како би избегли „подређивање“ Хрвата Београду. Ми хоћемо да верујемо, да је томе узрок у првом реду шовинистичко васпитање Хрвата, које им је давала бивша Аустро-Угарска монархија. Али за ове две године нашег слободног живота имале су довољно времена те вође, да се еманципују тога васпитања. Па ипак они то нису ни покушавали, нити су хтели утицати на масу да осећаје и назоре Хрвата саобразе Србима, што је посве оправдано, пошто су Срби живећи у слободној својој отаџбини могли се национално и политички слободније развијати, док су се Хрвати под утицајем Аустрије развијали у шовинистичком духу и једини свој спас гледали у њиховом „развијању“ под жезлом моћне Аустро-Угарске монархије.

Ми хоћемо да разумемо и некадању борбу Хрвата за државноправни положај Хрватске и Славоније. Али мислимо, да је и та потреба нашим, односно њиховим ослобођењем престала, јер је данас Хрватска и Славонија ушла у састав једне слободне, народне државе, у којој је хрватски део нашег народа равноправан са српским. Али то, како видимо, не иде у главу неким хрватским политичарима, те стога је и могао да при изборима за Уставотворну скупштину покаже таквог успеха један политички шарлатан, г. Стипица Радић. Неки трезвенији политичари из тих крајева свесни су, куда води политика г. Ст. Радића и да она може бити судбоносна управо само за Хрвате и хтели би да укажу на узроке и околности, који су ишли у прилог успесима г. Ст. Радића. Но они су у томе толико пристрасни, ако не и покварени, да свуда траже узроке, да би тај њихов пораз оправдали, само га не траже код себе самих. Неумесно је и нетактично, а не води ни консолидовању наших прилика, злонамерна кампања неких наших политичара из Србије и Хрватске против наших политичара, а особито против г. Ст. Протића, коме би хтели приписати сву одговорност због антидржавног и антинационалног држања тако рећи целог хрватског народа. Развој политичког живота у Хрватској и Славонији био је припуштен потпуној слободи и што се исти није развио у националном духу, пораз је политичара оних крајева, који или нису дорасли своме положају, или не уживају поверење хрватског народа.

Г. Ст. Протићу хоће да се упише у грех, да он својом политиком иде на оснивање друге Аустрије. За овако гнусно тврђење заиста треба прилична доза дрскости. Подметати тако што политичару, који је цео свој труд и знање уложио у рад око ослобођења и уједињења нашег народа, то је више него ружно. За ово хаотично стање у Хрватској и Славонији могу носити одговорност само политичари из оних крајева, који су своје политичко знање црпели из школа Аустрије, која им је од увек била идеал, те није чудо, ако својим делањем и несвесно раде на њеном остварењу.

По нашем уверењу рад наших разорних и антидржавних елемената могао би се паралисати једино политичким васпитањем хрватског народа и уверити га, да му у једној народној и слободној државној заједници са Србима лежи једини спас, и да тој заједници треба да приђе без икаквих предрасуда и бојазни, јер када је Српски народ искупио по цени жртвовања један и по милијон најбољих својих синова слободу целом нашем троименом народу, онда ту не би требало да буде никакве бојазни од некаковог запостављања Хрвата, јер у нашој слободној држави заузимаће сваки Србин, Хрват и Словенац, па према томе и народ оно место и положај, за које има способности.

На крају још једном напомињемо, да сви наши политичари у своме јавном раду треба више да полажу на искреност, па ћемо онда и свој задатак, који нас чека у Уставотворној Скупштини моћи што пре и успешно посвршавати на општу корист целокупног народа.

Ђ. Илић.

Из Уставотворне Скупштине.

— Примљен измењен нацрт пословника. — Љуба Јовановић и Радић. — Заклетва комуниста. — Прво искључење са седница. —

(Извештај „Застави“.)

Београд, 29. јануара.

Уз велико учешће народних посланика отворио је председник др. *Рибар* јучерашњу VII. редовну седницу Уставотворне Скупштине. Већ пре седнице се рашчуло, да ће *комунисте*, који су по несрећи у тако великом броју ушли у скупштину, *положити заклетву*. То се на разне начине тумачило, али праве разлоге, зашто они полажу заклетву, цинички је одао сам један комуниста, кад је рекао једном „буржујском“ посланику:

— Положићемо заклетву, да можемо подићи дијурне и сметати вам у раду.

То је, ето, комунистички „морал“: дизати народне паре, па још сметати раду Уставотворне Скупштине. Срећом, имамо савесна и енергична председника у дру Рибару, који ће помоћу велике већине посланика знати омести саботажу скупштинског рада.

На јучерашњој седници, која је трајала од 10 пре п. до пола 2 по п. и од 4—8 сати по подне, пре свега су примљена два извештаја верификационог одбора, а затим се прешло на *расправу о извештају одбора за измену пословника*. Развила се занимива и карактеристична дебата. Један од вођа т. зв. Југословенске Муслиманске Организације (босанске аге и бегови), Сахиб *Коркут*, опширно се ограђивао и против измена у пословнику, и против самога пословника. Разлагања овог ефендије изазвала су честе протесте међу радикалима, демократама и срп-

ПОДЛИСТАК.

ЈЕДНА „ПРЕТСТАВКА“.

IV.

Иначе има у овом „рукопису“ и ствари, које морате прво ставити на пањ, да их цепате, док не дођете да видите, шта хоће писац да каже. Штета би било завршити, а не навести један пример. Чујте само људи ову реченицу: „Пошто је пак национални карактер наш и у овим крајевима а под туђим скиптром нераздвојан био од правосл. Цркве, стављена је била она*) под врховно Патронство српског Митрополита и бачког епископа и имала је свој посебни на царској привилегији основани тако рећи одвојени од Цркве автономни положај уз прве материјалне изворе од оснивача Саве Вуковића и родољубивих Новосађана, затим добротвора владике бачког Платона, па од осталих жртава новосадске црквене опћине све дотле, док од Цара дарована, а по томе обустављена државна припомоћ, није из политичких узрока године 1871. коначно престала.“ Ова реченица сведочи, да и школовани људи могу бити скроз и скроз неписмени. Може ли се рогобатније што написати? Слично овом стилу сам читао још као гимназиста IV. разреда у једном делцу из социјалистичке библиотеке.

*) разуми: гимназија.

Још само једну реченицу! „Српство Митрополије Карловачке без сумње је један исти народ са Краљевином Србијом“.

Не, не! Овај „рукопис“ није смео бити штампан. Требао га је добити само Државни Савет. Овако ће наставници стилистике имати диван пример, како се не сме писати, а то ће ићи — разуме се — на рачун Патроната.

Правна страна „рукописа“? То вам је логика, која иде на штулама.

Цео овај „важи као рукопис“ завршује се једном хистеричном запевком. Писац запева, као да је гимназија сахрањена и кида косе, што је шеф Просветног Одсека, а активан професор гимназије на четвртини табака известио Патронат, да је гимназија подржављена. Чујем, да су чланови Патроната због тог парчета папира бризнули у плач и шкандализовали се.

На то бих све рекао ово: Штета што писац овог сакатог „рукописа“ није члан италијанског парламента. Тамо би театралност доликовала. Тамо су сви посланици театралисте, па их у једној јединој седници после глумачки одржане беседе, по тројица падну у несвест. Слушаоци и гледаоци им бурно тапшу уз усклик: браво! Та театралност и декламација се особито допада Французима. Они се слатко смеју и веле: Италијани имају права, да су комедијаши, јер им лепо стоји.

Наше српско комедијаштво још није наишло на допадање код цивилизованих Француза, те ће тако комедијашка поза нашег писца овог штампаног „рукописа“ остати без тапша. Ми Срби опет смо и сувише некултурни и незграпни, те не умемо оваке људе комедијанте да наградимо допадањем и тапшањем, него одмах незгодно ударимо у читање молитве.

Нећу да сам неправедан. Морам рећи, да има у том фамозном „рукопису“ и нешто добро. То је штампано на страни 8. друго почело. Оно гласи: „Са сломом бивше аустро-угарске Монархије, након извршеног националног уједињења, ступила је наша гимназија у најновију фазу, када је коначно престала она велика бојазан за њезин национални опстанак.“

Ту су требали још рећи: Пунктум! и пожелети Министарству више среће с гимназијом, него што је имао Патронат. После тога је прота Јанкулов, као актуар, требао узети епитрахиљ, па побожно, како он уме, очитати: „Ниње отпушчајеши...“ То би било и родољубиво и мудро, много мудрије, и театралност би била допадљивија!

Тако је требао свршити своју улогу Патронат. Министар је опет, узевши гимназију, требао наредити, да се скине сав леп са гимназијске зграде, па наредити, да се зграда наново малтерише, окречи, патоси промену, да би се све уништило што је остало од оног духа, који је владао у тој гимназији.

Оволико сам имао да кажем о тој сваштарији засад. Доцнијом приликом ћемо узети да расветлимо друга питања, као што су: какав је морал владао у гимназији; да видимо откуд вечитог незадовољства од стране професора, а који су од професора били задовољни; да констатујемо, зашто је неумрли Милетић водио борбу против Патроната и напослетку изашао из Патроната; да знамо, зашто је „Застава“ свагда била против Патроната; да чујемо, зашто су неки професори могли напред ићи, а други увек запостављани; да се зна, шта се догађало под управитељима родом из Сомбора; да пришабањимо, зашто није Патронат повео истрагу против директора, који је нападнут јавно, да је денунцијант; да се чује и дозна, зашто... ах, да га манем врагу! Тога зашто има још, још доста. Ту је Грчић, ту су покори. Ту су и питања, која би после свега могао ставити члановима Патроната итд. итд. А завршићу с усклицом: Искочило, које заплакало, зато, што се гимназија подржавила.

О свему томе је вредно писати. Али не више овако, како сам сада писао: у рукавицама, него замахнути буздованом, јер је и сувише тврда глава, по којој ћемо ударати.

Нови Сад, 1. јануара 1921.

Марко Вилић.

ским земљорадницима, а управо буру огорчења изазвао је Коркут неистинитом тврдњом, да су муслиманска деца у школама по Босни, Херцеговини и Македонији приморана да присуствују читању молитве „Оче наш“. Ту „страшну повреду“ муслиманских верских осећаја подвлачио је Коркут неколика пута, док му министар просвета г. Св. *Прибићевић* није доказао, да то није истина.

У даљој расправи говорили су посланици Милован *Лазаревић* (републиканац), Диша *Попадић* (сељачка странка) *Кристан* (социјалиста) сваки са свога гледишта а сви против пословника. Ту је узео реч и нар. посланик Љуба *Јовановић* (радикал) те је и он износио замерке пословнику, али је изјавио, да ће гласати за њ. Јовановић је рекао за Стипицу Радића и Дринковића, за које је тврдио, да су и они допринели слому Аустро-Угарске. Нар. посланик др. Момчило *Нинчић* је снажним разлозима побио излагања предговорника и позвао посланике на споразуман рад око стварања Устава.

У седници од после подне исто тако је успешно полемизирао с опозиционим говорницима нар. посланик др. Едо *Лукинић*. Када је Лукинић утврдио, да је питање државног облика (т. ј. монархија) за нас решено, један комуниста у оној тишини промумла:

— Срамота!

Народни посланици већине поскакаше са својих места, скочи и председник позивајући сонорним гласом упадача, да се јави, који је. Упадач се не јавља. Из радикалских, демократских и сељачких редова грми:

— Кукавица!

Председник поново позива упадача да се јави. Овај се не јавља. Онда председник позива комунисте да напусте саборницу, што ови не учинише. (Бурно: *Напоље хуље, кукавице! Лењинови плаћеници!)* Председник прекида седницу. Настаје силна узрујаност, у којој се упадач најпосле смирено јавља: То је неки Словенац др. *Фабијанчић*, тип, који је, како чујемо, *пет година био на јаслама српског диспозиционог фонда*, а за то је благодарио тим, што је у Женеви радио против нашег народа и државе, а сада као комуниста вређа постојећу законити државну форму. И то је „морал“ једног словеначког комунисте! Јавивши се, Фабијанчић се историњао напоље из скупштине те је седница настављена и др. Лукинић је довршио свој говор, у ком је одао признање нашој народној династији Карађорђевића и дотукао изводе опозиционих говорника. Ту, кад је Лукинић славио Карађорђевиће, почели су му упадати у реч неки чланови Југословенске Муслиманске Организације, којима у клупе и у помоћ дођоше стари језуита фратар Керубин *Шегвић*, који је служио мисе за победу аустро-мађарског оружја и за здравље ћесара Фрање и Карлека, и најурени бан др. Матко (I.) *Лагиња*, пребацујући Лукинићу неке ордене и путовање с Тисом по Босни. Али кад се из редова већине зачу према тим ефендијама: „А ко је давао шуцкоре?“, ефендије умукоше и Лукинић доврши свој говор уз велико одобравање већине.

Затим је одржао кратак, али врло значајан говор нар. посланик др. Миленко *Веснић*, који је изнео како је дошло до овог пословника те је енергично иступио против свих, који раде на разарању ове наше мучне тековине. (Говор г. дра Веснића донећемо по стенограму. — Ур.) Исто тако је био од силног утиска и говор министра правде Марка *Трифковића*, који на упадице неких младића из Југословенске Муслиманске Организације овима довикује, да *друкчије мисле о нашој држави него они, који су све жртвовали за њу*. Србија је све жртвовала за ову нову државу па и своју централну владу. Једино Србија и Црна Гора нису задржале своју посебну владу. (Гласови: И Војводина.) Наводи, које су све Хрвати и Словенци имали портфеље у својим рукама и наглашава, да је најважнији портфељ: иностраних дела имао кроз две године Хрват др. Анте Трумбић. (Вика: који је сада отишао у републиканце!) Ми знамо, шта смо дали за ову државу и зато нам је драга. (Језуита др. Јанко *Шимрак* заједљиво: Све сте нам дали, задовољни смо! — Нар. посл. др. Душан *Гргин* и други радикали: Ни капи крви нисте дали за ову државу! Служили сте мису за Карлека!)

Известилац Чеда *Костић* у завршној речи препоручује нацрт пословника и измене у њему да се приме. *Председник* одређује гласање и пословник с изменама прима велика већина скупштине. Проглашује, да пословник од сутра ступа у крепост.

Заклетва комуниста.

Сад је дошло на ред, да се *закуну комунисте*. Пре заклетве је добио реч комуниста Живко *Јовановић* да даде изјаву. Уместо изјаве пустио се у дугачко „разглаголствије“, у ком је тако нападао већину, да је настала бура протеста те је председник морао прекинути седницу. У настављеној седници Јовановић је назвао Уставотворну Скупштину „вавилонском кулом“ и председник му зато одузима реч. Онда је од комуниста др. Сима *Марковић* изјавио, да се комунисте „покоравају насиљу“ и положиће заклетву. (Гласови: Аха, *дневнице* вам требају!) Министар правде Марко *Трифковић* одговарајући Марковићу вели, да је већина на чисто с „искреношћу“ комунистичке заклетве. Господа, која проглашују начело насиља и терора мањине, немају права да овде, где је све легално, говоре о терору.

Затим се *комунисти заклеше*. Сви су с радозналошћу слушали, како се *комунисти* заклињу, да ће радити на добру *краљу* и *држави!* Да, велика је моћ у дневнице!

Око једне ћушке.

Прочитана је писмена пријава социјалистичког посланика Војина *Бркића*, да га је комуниста *Ластрић ћушио па побегао*. Ластрић вели, да га је Бркић назвао *црножутим кранкенкасером*, зато га је ћушио, а тако ће радити са сваким, који га лично вређа. (Негодовање.) *Бркић* износи ствар, како је била. Скупштина на предлог председникових решава да се Ластрић искључи са три седнице без права на дневнице.

Председник затвара седницу.

Једно абнормално министарство.

Министарство за социјалну политику разаслало је свим општинама, по 2 формулара, да их почетком нове године испуне. Један је: „попис нормалне,“ а други „попис абнормалне деце“. Међу ове потоње рачуна оно: „глухонему, слепу, блесасту и трахоматичну, шкрофулозну и туберкулозну децу.“ (!)

Не разумемо, по чему су ове последње три групе деца „абнормална“? Трахоматичних, шкрофулозних и туберкулозних је толико, да би онда $^1/_5$ свег становништва могла ући у тај попис. Наиме, кад се узму све форме тих болести и сви стадији тих боловања. Међутим знамо, да трахоматично дете, ако се у почетку болести доведе искусном лекару, може за 14 дана бити зраво, па и шкрофулозно, кад му се пруже повољни услови здравог развића, лако се отресу своје „абнормалности“, па најзад и сама туберкулоза деце се лако прима, али и лако сузбија!

То су све само болести, а никакве абнормалности и те болеснике ваља лечити, а не бринути се за њих као за слепе, инвалиде итд. — што може бити компетенција „социјалне скрби“.

Него изгледа, да у том министарству седе господа, која су слабо квалификовани, те као нестручни надрикњиге задиру у компетенцију других надлештава, и то ће чинити све дотле, док сваки не увиди, да је и екзистенција самог тог министарства „абнормална“ — и непотребна. Ово је министарство заиста у садањем свом склопу абнормално. Оно и након заједничке министарске обзнане да се сви чиновници комунисте сместа из службе отпусте, издаје фермане да се не смеју отпустити комунисте трговачки, занатлијски помоћници, творнички раденици и да им се не сме наплата снизити; кад подржава код својих окружних благајни наше Жидове и Мађаре чиновнике и лекаре, јер да су ови бајаги бољи од српских; уредује на мађарском језику итд. Није чудо што је тако, кад је шеф администрације тога министарства бивши занатлија, а сада ишћушкани Бркић а једини радник лекарски вијоглави те нешто брзоплети Бараћ, дочим друга двојица лекара „маркијерају“ министарство, па лепо вредно врше приватну праксу.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Бугарска и совјетска Русија.

Бугарски министар унутрашњих дела Димитров изјавио је у бугарском собрању, да се Бугарска у односу према совјетској Русији налази у положају очекивања.

Црвени милитаризам.

Не водећи рачуна о завршетку ратних операција, бољшевици и даље држе армију или боље рећи одржавају „црвени фронт“. У европској Русији они имају седам фронтова: 1.) северни, са штабом у Вологни; 2.) северо-западни са штабом у Петрограду; 3.) западни, са штабом у Смоленску; 4.) југозападни, са штабом у Одеси; 5.) јужни, са штабом у Симферопољу; 6.) југоисточни, са штабом у Ростову и 7.) кавкаски, са штабом у Екатаринодару. Осим тога постоје још и туркестански и два сибирска фронта.

Кинески генерал Чо.

Из Владивостока телеграфишу: Из Москве је стигао кинески генерал Чо, који је био на челу једне војне мисије која је ишла у совјетску Русију. Генерал Чо категорички одриче да је закључен уговор између Кине и совјетске Русије и изражава уверење да се совјетски режим не може одржати.

Бријанов успех.

У Комисији за репарације у Паризу дошло је до споразума у погледу отплаћивања немачких дугова. Немачка ће исплатити своје дугове у 42 ануитета. У прве три године плаћаће 2 милијарде златних марака годишње, за идућа три трогодишња периода плаћаће годишње по пет милијарди у злату, а за остали број година плаћаће годишње по шест милијарди марака у злату. Осим тога за 42 године плаћаће Немачка таксу од 12 од сто на свој извоз. Француска штампа је необично задовољна што је дошло до овог споразума, јер ће се тиме моћи приступити мирноме раду на реконструкцији Европе. Сви листови узносе велике дипломатске способности Бријана, који је извојевао тај велики успех Француској.

Још увек Никола.

Бивши црногорски краљ Никола никако не мирује. Ухватио је везе са неким старим енглеским посланицима, које непрестано наговара да питање Црне Горе одрже на дневноме реду. Но пошто већ нема много наде да ће успети, он је сада дошао потајно у Рим да се ту договори са својим пријатељима. Сада му је жеља да бар извојује за Црну Гору автономију, јер мисли да на тај начин ствара даље нереде у „својој“ Црној Гори. Но, уверени смо, краљу Николи је давно одзвонило!

Нови Сад, 1. фебруара 1921.

— **Привредна криза у Америци.** Амерички листови доносе многе чланке посвећене привредној кризи која је избила у Америци. Све велике текстилне фабрике раде само пет дана недељно. Број текстилних фабрика спао је на 40% оног броја који је био у часу примирја. Остале фабрике делом су затворене, а делом су се преуредиле за другу грану индустријске производње. У магазинима је пак пуно робе. Услед тога је цена пала, а многе фирме су банкротирале. У месецу новембру било је 1085 стечајева великих фирми, а у самој другој недељи месеца децембра пропало је 340 фирми.

И из Јапана јављају, да је и тамо избила привредна криза. Број незапослених је око 100.000. Чека се обустава рада у великим свиларама.

Из тих вести се може закључити да ће се ускоро и на нашем тржишту осетити већа количина робе, јер ће је из Америке пребацити на наше пијаце, услед чега ће почети и код нас да падају цене.

— **Бољи изгледи.** У Уставотворној Скупштини почеле су да се стишавају страначке заоштрености. Земљорадднички клуб решио је да ступи у владу, а исто тако и Корошчеви клерикалци и Мухамеданци отпочеше преговоре, из чега се види да се и они журе да добију коју министарску столицу. На тај ће се начин појачати влада те ће бити у стању да посвршава важне државне послове.

ВЕСТИ

— **Електричне струје биће цео дан.** Новосадско електрично д. д. извештава пошт. потрошаче, да ће од 1. фебруара о. г. на општу жељу занатлија и индустријалаца сваки дан давати струју изузев недеље и виликих празника пре подне.

— **Коло Напредног Женскиња** у Новом Саду одржаће сада у среду 2. фебруара у 5 сати у Матици Српској свој редовни састанак, на коме ће држати предавање г. Федор Никић: О улози жене у историји човечанства.

— **Чехословачко село.** Новосадско чехословачко друштво „Шафарик“ приређује у славу и спомен чехословачког песника Звјездослава свечано село, уз пријатељско суделовање гђце Вере Толстој (унуке грофа Лава Н. Толстоја) и г. Холуба, уметника на виолини из Прага. Село ће се одржати сада у среду 2. фебруара о. г. у Дунђерсковом позоришту, у пола 5 с. после подне. Програм је врло одабран и састоји се из 7 тачака. Топло препоручујемо нашој публици, да посети ово село.

— **Нов број „Дунава“.** Примили смо 3-ћи број „Дунава“, који доноси четири за српску публику интересантне слике и књижевну и политичку садржину. Извештени смо, да уредник „Дунава“ г. др. К. Суботић ради на томе, да лист развије у недељну књижевно-политичку ревију са илустрацијама, и у томе му желимо успеха, јер Војводина треба што више добре српске журналистике. — Ко картом затражи, један број „Дунава“, шиље му се на углед бесплатно.

— **Око пописа становништва.** Приликом предрадњи за попис становништва мобилисана је у Новом Саду сва интелигенција, као што смо то већ и јавили. Као што је познато, унапред је јављено сваком пописивачу и свима који око пописа извесне послове врше, да неће зато добити никакве нарочите плате или награде, апелује се једино на патријотско осећање појединаца. То би било у реду. Али сасвим у реду било би тек онда, да су се сви листом јавили на ову дужност, мислимо оне, који су за то позвани били. Међутим, није било тако. Многи од позваних извлачили су се на све могуће начине, донашајући најлепше изговоре, поднашајући све одличне лекарске сведочбе. Занимљиво је да баш ти људи иначе највише наглашују свој патриотизам и лупају се у груди, е би човек мислио да су они баш прави јунаци. Не знамо шта је по њиховом питању односно недоласку решио „пописни општински одбор“, али држимо да би било врло неправедно, када би они тек онако олако прошли. Ако жуде за комодитетом, нека плате прописану глобу.

— **Смрт једног честитог Србина.** Пре неки дан испустио је своју племениту, српску душу један честит и ваљан Србин и одличан члан наше странке: Никола Барковић. Покојни Барковић био је целог свог века добар Србин, добар човек и родитељ и добар Ирижанин. За Српство је живио, за Српство је пао и у гроб као жртва аустро-мађарског беса.

1914-е затворили су га као таоца најпре у Каменици а после у Суботици. За неколико месеци пустили су га, али кашљуцајући са оронулим здрављем, њега који је био најздравији и најјачи човек у целој околици. Пет година је могао само његов јаки организам у тамници добивену болест издржати.

Покојник је припадао радикалној странци целога свога века а најмилији лист му је била „Застава“. Млађи син му се борио као комита против Турака, а старији опет као комита у светском рату. Старији је био више пута рањен, одликован и унапређен док на фронту није добио пегави тифус, од којега је умро. Нека је слава Николи Барковићу!

— **Добровољни прилози.** Место венца пок. Јелкици Зурковић послали су нашем листу г. Светозар Радић, ресторатер у Инђији, круна 1000·— за сиромашну децу вароши Новог Сада; г. Бранко Хрњаковић са супругом и г. Иван Маринков са супругом за пострадале Топличане сваки по 100 К. Новац ће се доставити надлежним местима.

Политички положај.

— Седница Конституанте. — Министар Трифковић против испада Дринковића. — Избор Уставотворног Одбора. — Преговори са земљорадничком странком. — Седнице клубова. —

Брзојавна Агенција „Војводина“.

Београд, 28. јануара.

Јуче у 4 сата после подне отворио је Председник седницу Конституанте. Пре преласка на дневни ред, постављена су кратка питања на чланове владе.

По завршеним питањима добива реч министар правде Трифковић. Он говори реагирајући на говор дра Дринковића од суботе, у коме је Дринковић навео, да сен-жерменски уговор чини извесна расположења у погледу сазивања наше Конституанте. Министар Трифковић изјављује, да Србија није имала никакве обавезе, она је била као држава и остаје као такова, а својим обавезама према иностранству увек је најсавесније одговарала. Ако је Дринковић мислио да пребацује шта Србији тим говором, онда му напомиње, да се Србији не сме и не може ништа пребацивати! Дринковић одговара на изјаву Трифковића и вели, да је он говорио о обавезама, које је Прибићевић у име некакве своје групе узео на себе 24. септ. 1918. год. Није имао намере да вређа Србију.

Прибићевић реагира на ово и примећује да су се у то време делегати Краљевине Србије и делегати Народног Већа у Загребу састали пристанком Регентовим, тако да његове обавезе од тада престају.

После тога председник позива све посланике, чији су мандати верифицирани, да положе заклетву. Пре преласка на избор Уставотворног Одбора Дринковић устаје и у име своје и Корошчеве странке изјављује: „Ми смо присиљени да останемо у Београду и сарађујемо у изради Устава“.

Затим се прелази на гласање за Уставотворни Одбор. За председника је изабран др. Миленко Веснић.

Пред саму седницу Конституанте било је још говора о заједничкој листи демократа и радикала, али до тога није дошло. Свака група је поставила засебну листу за своје чланове Уставотворног Одбора. Гласало је свега 328 посланика, а било је 7 кандидационих листа. Количник је према томе био 7—8—10.

Листа дра Веснића је добила 86 гласова, листа демократа 85, муслимана 22, Корошчеваца и Народни Клуб 36, соц.-дем. и републиканска 15, комунисти 54, земљорадници 30. Према томе Веснићева листа је добила 11, Давидовићева листа 11, др. Спаха 3, др. Сушник, (Нар. Клуб и Кор.) 4, Кристан 2, др. Сима Марковић (комунисти) 7, Аврамовић (земљорад.) 4. У исто време одржан је избор административног одбора са овим резултатом: радикали 94, демократе 83, комунисти 54, земљорадници 36, соц.-дем. и републиканци 14, Корошец и Нар. Клуб 36, муслимани 23.

Према томе добили су радикали 6, демократе 5, комунисти 3, земљорадници 2, соц.-дем. и репуб. 1. Корошец и Нар. Клуб 2, муслимани 2 члана и у административном одбору.

Сутра у четир сата после подне састаје се овај одбор, те ће се конституисати.

Далматински земљорадници противе се уласку у владу, док Босанци и Словенци желе ступити у владу и помагати донашање Устава. Како се накнадно поуздано јавља, владини делегати су начелно пристали на 17 тачака, тек траже објашњења у остала три питања: контрола над великим капиталима, социјализовање великих подузећа, која су зрела за то, те заштита радника. Земљорадници су обећали да ће најдаље до прексутра предати тражена објашњења.

Јуче је радикалски клуб држао своју седницу на којој се расправљало о појединим члановима Устава. Неки посланици су изнели своја мишљења. Демократски клуб је јуче такођер држао седницу на којој се претресало питање Устава.

Председник закључује седницу и заказује идућу седницу за данас у 9 сати пре подне. На дневном реду је између осталог избор одбора за молбе и жалбе.

— Како они деле нашу државу? У једном од прошлих бројева „Јутарњег Листа“ читамо чланак дра Хорвата о значају пописа становништва у нашој земљи. Овај чланак је хтео да носи информативни карактер, али у ствари има нарочиту тенденцију. Између осталога писац чланка каже, да су српске покрајине: Србија, Мађедонија, Стара Србија и Војводина, док су хрватске: Хрватска, Славонија, Далмација и — Босна! Према њему је Босна хрватска покрајина, премда и најжешћи србофоб у Хрватској знаде, да је Босна увек била, па је и сад српска. То је свакако знао и сам писац али дакако да му је било у интересу да читалачкој публици „Јутарњег Листа“ намеће на врло неправедан начин хрватштину. Такођер нису баш толико „хрватске“ покрајине ни Далмација ни Славонија, зар мисли г. писац да прогута оне многе Србе, који већ столећима станују тамо? Писац тврди даље да у Барањи има *много* више Хрвата (Буњеваца) него Срба, а о Банату као саставном делу Војводине, ни речи не спомиње, за њега Банат можда зато не постоји, што тамо нема *више* Хрвата, Буњеваца или Шокаца него Срба?

Чудимо се само „Јутарњем Листу“ који је иначе у јакој мери „демократски“, да даје места таквим тенденцијозним и сепаратистичким испадима. Овог пута „Јутарњи Лист“ је поступио врло неконзеквентно.

— Нов управник нашег Позоришта. За управника новосадског Позоришта дошао је г. Петар Коњовић. Надамо се и очекујемо да ће г. Коњовић дићи наше Позориште до потребне уметничке висине, да бисмо већ и ми Новосађани осетили сласти и уживања праве позоришне уметности.

— Ангажовање Иличића у Берлину. Пишу нам из Прага да је наш велики певач, љубимац прашке публике г. Љубиша Иличић ангажован за првог тенора у најотменијем берлинском позоришту (Theater des Westens) са гажом од 240 хиљада марака годишње. Честитамо нашем уметнику на том великом успеху.

Брзојави.

(Брзојавна Агенција „Војводина“ Нови Сад.)

Седница Архијерејског Синода у Ср. Карловцима.

Београд, 1. фебруара. Данас почињу у Ср. Карловцима седнице архијерејског синода, те је Патријарх Димитрије јуче отпутовао за Ср. Карловце, где ће овим седницама председавати.

Свештеничка скупштина у Београду.

Београд, 1. фебруара. 2. фебруара одржава се прва ванредна седница православног свештеничког удружења, на коме ће се расправљати о питању другог свештеничког брака.

Питање самоуправних чиновника у Војводини.

Београд, 1. фебруара. Сви жупани и сремски начелници из Војводине били су јуче у Београду код министра унутрашњих дела те код министра финансија. Они су тражили, да се самоуправни, општински чиновници, пошто су самоуправе у Војводини у ужем смислу већ престале, изједначе са државним чиновницима. Министар финансија је изјавио, да је овај захтев сасвим оправдан, усвојио га, те обећао да ће већ данас издати потребна наређења да се ти чиновници изједначе са државним.

Генерал Д'Еспере у Београду.

Београд, 1. фебруара. Јуче у подне приређен је свечан ручак у част Франсоа Д'Еспреа у хотелу Москви. Генерал је синоћ у пратњи француског посланика Де Фонтнеја отпутовао за Косово, 4. фебр. се враћа кроз Београд, не задржавајући се, за Париз.

Приликом предаје крста легије части Београду, изменили су председник париске и председник београдске општине срдачне брзојаве.

Исплата бонова.

Београд, 1. фебруара. Према изјави дра Куманудија на јучерашњој седници Конституанте, бонови од 20 проц. исплаћиваће се на овај начин: исплата бонова испод 1000 круна почиње 1. априла о. г. док ће се бонови изнад 1000 круна претворити у државне обвезнице са 3 проц. камате.

Штрајкови у Италији.

Рим, 1. фебруара. Италијанска јавност се сада много занима немирима и штрајковима, који су у најновије време избили у Италији. Тако је у Фиоренцији проглашен генерални штрајк, листови не излазе, социјалисти су имали сукоб са војском. У Пијемонту су ступили 35.000 земљорадника у штрајк. У Турину и свима градовима Пијемонта проглашени су генерални штрајкови, којима су се прикључили и неки државни чиновници и намештеници. У Напуљу штрајк већ неколико дана траје, а варош је остала без хлеба, те јој прети глад. У Милану и Фиоренцији је дошло до новијих сукоба између радништва и војске. Влада је послала појачане трупе у ове две вароши. Око 20 оклопних аутомобила патролирају, дању и ноћу кроз варош. Сви социјалистички градски заступници у свима градовима захвалили су на својим местима и положили мандате.

Валута.

Београд, 31. јануара. 20 динара у злату 22.60, фунта 134.—, франак 245.40, долар 35.—, лира 130.—, леј 50.—, чехосл. круна 46.—, марка 61.10, лев 44.—, аустр. круна 6.—. Женева 560.—, Париз 251.25, Праг 48.—, Милано 132.35, Беч 5.54, Лондон 139.—, Берлин 62.40.

ПРИВРЕДА

Париско тржиште

од 15. јануара, 1921. год.

Валуте: Лондон 61·37, Њујорк 16·38, Берлин 23·50, Брисел 105·— Канада 14·15, Шпанија 217·75, Грчка 121·— Италија 56·75, Праг 19·50, Букурешт 21·25, Швајцарска 257·50, Беч 3·25.

Жита: пшеница 90—100 фр., брашно 130 фр., раж 77—78 фр., јечам 74—92 фр., кукуруз 65—68 фр., пиринач 90—120 фр., од 100 кг. у џаковима.

Храна за стоку: сено 45—47 фр., слама 20—23 фр., од 100 кг. код продаваоца.

Варива: пасуљ бео 120 фр., пасуљ шарен 95 фр., сочиво 290 фр., до 320 фр., грашак 135—140 фр., тапиока 110—118, 135, 150 и 170 фр., кромпир 26—34 фр., од 100 кг.

Зејтина: арашид 220 фр., копра 375 фр., палмово 290 фр., палмово бељено 240 фр., палмово жуто 215 фр., сезаново 315—340 фр., маслиново 800—900 фр., од 100 кг. фоб. без бурад.

Сапун: 72% 240—275 фр., 60% 210 до 225 фр., са калафонијом 275—280 фр., од 100 кг. у сандуцима.

Кафа: Рио непрана 173 фр., супер 161 фр., гоод 151 фр., проста 139 фр., сантос непрана 195—201 фр., 175 фр., 163, 148, 130, фр., бахија 185—190 од 50 кг.

Шећер: бео број 3 217·50—200 фр., од 100 кг.

Марва жива: говеда 5—9·86 овце 8—13·50 фр., свиње 7·10 до 9·72 фр., од кг.

Масло: 12·50 до 16 фр., од кг.

Јаја: из унутрашњости 795 фр., увезена 660 фр., корзервирана 600 фр., од 1000 комади.

Управник: **Јаша Томић.**
Уредник: **Јанко Перић.**
Одговорни уредник: **Трива Милитар.**

Српска Правосл. Црквена Општина у Брчком.

Број 41/1920.

Натјечај.

Српска Правосл. Црквена Општина у Брчком расписује овим натјечај за добаву и смештај сата без плоча и казаљки (јер ово већ има) за торањ своје цркве. Рок натјечају 15. фебруар о. г.

31. децембра 1920. (13. I. 1921.)

За одбор:

Председник: **Т. Божичковић.** Деловођа: **Милуровић.**

129 2—3

На продају

МЛАТИЉКА (Дрешкастеи)

од 6 коњских снага или 48 цоли шпрок. — Упитати:

Тодора Милошевића

131 3—3 Ириг.

ПРВА СРПСКА ДРЖ. ОВЛАШЋЕНА

ТРГОВАЧКА „АГЕНЦИЈА“ ПУТНИЧКА

преузима све трговачке комисионе послове. Одправља најбрже „Simplon Orient-Express“, као и за Америку, Енглеску, „Трансатлантиком“ свима бродовима.

ВРЛО ВАЖНО: Сви путници и трговци имају одмах хотел-ресторан на расположењу са најмодернијим уређењем.

За све информације обратити се власнику:

Европске Агенције и Хотела

P. DAVIDOVATZ

Paris, 220, Bould' St. Germain.

56 4—9

Број 176/1921.

Продаја

врбовог и тополовог дрва на пању.

На темељу наредбе Министра Шума и Рудника број 341/1921. држ. шум. звање продаје на територију шумских управа: апатинске, бездане, дорословачке и паланачке врбови и тополови дрвни материјал у сјечама ниже наведеним без права на крчење пањева, а остављајући храст, бријест и јасен, који се на површини сјече налазе — и то путем писмених понуда (оферта).

1. Острво Сига (Моноштор) 104.89 кат. јут. сјече исклична цијена 925691 К, кауција 46285 К.
2. Острво Сига (Моноштор) 31.40 кат. јут. сјече исклична цијена 284697 К, кауција 14235 К.
3. Острво Сига (Моноштор) 26.80 кат. јут. сјече исклична цијена 150183 К, кауција 7509 К.
4. Острво Сига (Моноштор) 41.80 кат. јут. сјече исклична цијена 575093 К, кауција 28755 К.
5. Мехеш [Апатин] 10.53 кат. јут. сјече исклична цијена 117080 К, кауција 5854 К.
6. Цифрарок (Апатин) 16.00 кат. јут. сјече исклична цијена 139768 К, кауција 6988 К.
7. Цифрарок (Апатин) 19.10 кат. јут. сјече исклична цијена 154547 К, кауција 7727 К.
8. Цифрарок (Апатин) 13.31 кат. јут. сјече исклична цијена 81242 К, кауција 4062 К.
9. Стаклар (Сонта) 30.08 кат. јут. исклична цијена 449082 К, кауција 22454 К.
10. Стаклар (Сонта) 30.08 кат. јут. сјеча исклична цијена 219842 К, кауција 10992 К.
11. Камаришће (Каравукова) 20.80 кат. јут. сјече исклична цијена 330848 К, кауција 16542 К.
12. Камаришће (Голић) (Каравукова) 36.70 кат. јут. сјече исклична цијена 465955 К, кауција 23298 К.
13. Камаришће (Каравукова) 32.70 кат. јут. сјече исклична цијена 275260 К, кауција 13763 К.
14. Острво Теркина (Паланка) 37.40 кат. јут. сјече исклична цијена 538611 К, кауција 26930 К.
15. Чебски врбак (Чеб) 5.00 кат. јут. сјече исклична цијена 10465 К, кауција 523 К.
16. Чебски врбак (Чеб) 58.50 кат. јут. сјече исклична цијена 153208 К, кауција 7660 К.
17. Чебски врбак (Чеб) 7.60 кат. јут. сјече исклична цијена 48425 К, кауција 2421 К.

Сјече 1—4 спадају под шум. управу у Бездану, сјече 5—10 под шум. управу у Апатину, 11—13 под шум. управу у Дорослову, а сјече 14—17 под шум. управу у Паланци.

Писмене понуде с биљегом од 2 динара имаду се предати од 16 сати дне 12. фебруара 1921. држ. шум. звању у Апатину, где ће бити слиједећег дана у 9 сати јавно отворене.

За сваку појединy скупину имаде се предложити посебна понуда у посебном омоту (коверт).

Увјети продаје, тисканице за оферт и коверти могу се набавити код држ. шум. звања апатинског.

Понуде с примједбама или стављене уз увјет неће се уважити.

У Апатину мјесеца јануара 1921.

184 1—1 **Држ. Шумско Звање.**

I. срп. штедионици у Иригу

потребан је **књиговођа,** који је већ у пракси и који је вешт у саставу билансе, нека се пријави штедионици у Иригу. Плата по погодби. Ступити може одмах.

171 1—1

На продају

један моторни млин са три куће у Сомбору, Бачка. Упитати код

Фукса, интернационални новинарски и огласни биро,

178 **Нови Сад.** 1—1

НА ПРОДАЈУ!

БИЉАР са свим прибором. **ЖЕРДАМ** парадни за једног коња. Упитати у улици Светог Стевана број 14.

3. 3—3

Број 322/1921.

Оглас.

Државни Бактериолошки Завод у Новом Саду (у Државној Болници) прима на преглед крв, пљувачку, хракотину, стомачни сок, мокраћу, столицу, гној, течност мозга и кичмене мождине. Обавља Васерманову реакцију крви и све бактериолошке, серолошке, микроскопске, медицинско-хемијске и хигијенске прегледе по утврђеном ценовнику.

Диспансер (станица) за туберкукозу у Новом Саду, у Забавишту Ченејске Улице, прима уторником, четвртком и суботом од 2 до 3 сахата после подне грудне болеснике бесплатно ради прегледа, саветовања и помоћи.

Диспансер за одојчад у Новом Саду, у Забавишту Ченејске улице, прима понедељником, средом и петком од 1 до 2 сахата после подне одојчад бесплатно ради прегледа, саветовања и помоћи.

Амбуланта за трахому у Новом Саду, у Државној Болници, прима трахомне болеснике на бесплатно лечење радним данима од 9 до 11 сахата пре подне.

Амбуланта за кожне и венеричне болести у Новом Саду у Јеврејској улици број 11. прима на бесплатно лечење болеснике понедељником, средом и петком од 12 до 1 сахата после подне.

Шеф Здравственог Одсека за Банат, Бачку и Барању

124 5—5 **Др. Лаза Марковић** с. р.

Најкулантније

посредује куп и продају Будимпештанских кућа и других реалитета.

Филеп Таубнер

166 Будимпишта V. Чаки ул. 38. 1—1

ГАЗ-МОТОР

(Sauggasmotor) 6—10 коњских снага, комплетан, тражи се ради куповања. — Понуде послати на

Балкан-Баковски

Нови Сад, Железничка улица 16.

3—3 Телефон 79. 118

Најновије!

А. Ст. Јотић

Историја Словеначке Књижевности

по Графенацеру и другима.

Кратак преглед за средње и стручне школе и приватну употребу. Цена динар 7·50

145 2—5 Издање књижарнице

Рајковића и Ћуковића, Београд.

КАРБИТ

крупан у већим количинама може се добити код

Робног Одељења

135 3—10 **Банке Војводине д. д. Нови Сад.**

На продају

1 котао (казан) за пециво ракије, 146 литара велик. — Упитати: **Ђуру Пажитнан, Гложан** (Бачка.). 154 2—2

НА ПРОДАЈУ

један гасмотор (Rohöhl) потпуно нов, само два месеца употребљен, 48 коњских снага са млинским уређајем, а и без млинског уређаја. — Ближа :- извешћа код власника -:

Паје Вроајца у Крушедолу.

181 1—2

ГОСПОЂИЦА

која је вољна свако доподне надзирати продају хлеба и новац примати, а по подне самостално водити трговачке рачуне нека посети од 1—2 по подне **Грађанску Пекарницу,** Темеринска улица 25.

183 1—3

Немачку самлевену „Прима“

ГРУБУ СО

157 у свима количинама пошиљке нуде најјевтиније у беспрекорним новим текстилним џакуљицама 2—16

Браћа Офнер, Нови Сад

агентура и комисиона радња. Телефон 327.

Оглас дражбе.

Српска прав. црквн. општина у Срем. Карловцима издаваће у недељу 24. јануара (6. фебруара) ов. г. у 2 сата п. п. у канцеларији црквн. општине на јавној дражби свој „Хотел Балкан“ преко пута од патријарашког двора.

Поближи услови могу се добити код црквн. опш. подпредседника или перовође.

172 2—3

Бадава плац за зидање у сред вароши под условом, да после извесног времена становања пређе здање у својину поседника плаца. Упитати се Касарничка улица бр. 3. 192 1—3

Продаје се из слободне руке

Буда број 5

у близини колодвора. Упитати у буди. 191 1-2

Јевтино ДРВО за ГОРИВО,

цели товари у шлеповима, јасен и буква, ab шлеп Нови Сад или околина врло

ЈЕВТИНО

на продају. — Ближа извешћа даје:

БАЛКАН-БАКОВСКИ, Нови Сад,

Железничка улица 16. Телефон 79.

5—5 119

МАРОНЕ врло повољна цена. Шаљемо и поштом (пакет № 5 франко К 120·—). Лука В. Вучковић, код Шаргарепе, **Нови Сад.** 52 4—20

---

208 28-30

Покровци за путнике и коње

од чисте вуне, добијају се на велико код Суботичке Срп. Штедионице Д. Д.

Више АУТА

за путнике и теретна, машине и алати због напуштања радионице и гараже

врло јевтино

на продају. **Балкан-Баковски,** Нови Сад, Железничка улица 16.

5—24 Телефон 79. 117

Шљивовицу I. врсте разних јакости, властити производ уз најјефт. цену.

Забуковац гарантирано природан-чист, од властитих јабука (срчика), бољи од сваког ликера, 1 лтр. К 105 од 5 лтр. на више са плаћеним омотом и поштарином доставља:

Д. Вуковић-Лазић

162 2—3 власник пецаре

Нова Градишка [Славонија].

Напомена: Код наручбе поштом, молим бар половицу новца у име капаре послати.

АНИЛИНСКЕ БОЈЕ

ЗА ВУНУ ПАМУК и СВИЛУ

немачки фабрикат, употребиве са и без киселине, паковане у картонима по 1 и 2½ кг. нуди са складишта

„ПАТРИА“

Задруга за немачке потребе

ЗАГРЕБ Прерадовићева ул. бр. 12. Телефон број 16—91.

Наслов за брзојаве: „КРОПАТРИА ЗАГРЕБ“.

125 Захтевајте ценик и узорке. 3—6

„КЕРАМИЈА“ И. ПЕНИЋ

Прерадовићева улица 9. ЗАГРЕБ Инт. телефон бр. 17-98.

Препоручује своје богато складиште шамотно глинених пећи, домаћег као и ческог порекла. Оплочује зидове са поцакленим плочицама. Тарацање са керамит и клинкер плочама. Шамотна цигља и брашно. Преузима све новоградње и поправке. Узорци и трошковници стоје цењ. муштеријама на располагање. 185 1—2

Сада су баш стигле

ципеле за увече и од лака

165 **првокласни фабрикати** 2—3

код Рудолфа Лице, Нови Сад.

Без конкуренције

Машинско уље „Регал О“ најбољег квалитета продаје на велико у дрвеним бурадима, и мустре шаље на захтев.

ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ и КОМП. БЕОГРАД, Сремска ул. 9. Телефон 15—23.

4—10 99

„СРБИЈА“

Миша Павловић и Другови

КОМАНДИТНО ДРУШТВО

творница бонбона, чоколаде, кекса, мармеладе и кувана воћа

У НОВОМ САДУ — Телефон бр. 415.

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ ИЗВРСНЕ ПРОИЗВОДЕ КАО

Бонбоне у дознама од 2½ кг. нето (Superior), пржене малц, папрене, киселе, медене и т. д. **Млечне карамеле** (à la Stollwerck). **Моке карамеле** (à la Stollwerck). **Воћне карамеле** (à la Heller), **Медене карамеле** (à la Heller). **Салонске бонбоне** са станиолом и сликама. **Фондан бонбоне** са разним воћним соковима. **Десерти са чоколадом** у најфинијој француској изради. **Пециво за чај** (à la Koestlin). **Пасијанц са чоколадом. Пишкоте** (à la Koestlin) 80 ком. 1 картон. **Медених колача** 140 комада 1 картон. **Прженн бадем** и Grillage са чоколадом. **Братиславске кифле** (Pressburger) 50 комада 1 картон. **Десертних колача** (à la Kugler) 50 ком. 1 картон. Нарочито обраћамо пажњу домаћицама на нашу **јабучну мармеладу,** у нето 5 кгр. ћуповима **по врло умереној цени.** — Сва роба је нето пакована. — Цене су снижене до могућности и разумевају се од творнице, уз готов новац или доплату, без икаквог одбитка. 473 9—12

Штампарско подузеће „Застава“ д. д. 56—921.